

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 7/02

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna konaného 4. marca 2002 predbežne prerokoval návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Bratislava, zastúpeného JUDr. E. B., predsedom disciplinárneho senátu, na začatie konania o súlade § 151 ods. 10 v spojení s ustanovením § 118 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príseďiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako disciplinárneho súdu na začatie konania o súlade právnych predpisov **o d m i e t a** ako podaný zjavne neoprávnenou osobou.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 24. januára 2002 doručený návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na začatie konania o súlade § 151 ods. 10 v spojení s ustanovením § 118 zákona č. 385/2000 Z.

z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“) s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov - ďalej len „ústava“).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrhu preskúmal ústavné a zákonné postavenie najvyššieho súdu ako disciplinárneho súdu, jeho oprávnenie na prerušenie disciplinárneho konania a podanie návrhu na začatie konania o súlade správnych predpisov.

II.

Ústavné a zákonné postavenie disciplinárneho súdu

Ústavné vymedzenie

Disciplinárny súd, pokiaľ uvažujeme o disciplinárnom postihu sudcov všeobecných súdov, nemá priamu oporu v ústave. Čl. 147 ods. 1 ústavy hovorí o rozhodnutí disciplinárneho senátu. Aj čl. 141a ods. 4 písm. e) ústavy ustanovuje len to, že voliť a odvolávať členov disciplinárnych senátov a voliť a odvolávať predsedov disciplinárnych senátov je oprávnená Súdna rada Slovenskej republiky (do účinnosti tohto článku ústavy volila týchto členov Rada sudcov Slovenskej republiky na návrh príslušných sudcovských rád).

Z toho vyplýva, že vytvorenie a pôsobnosť disciplinárneho súdu ponechala ústava na zákonné vymedzenie, ktoré nadväzuje na to, že podľa ústavy pôsobia voči sudcom disciplinárne senáty a ich členovia, u ktorých je základným predpokladom to, že sú sudcami Slovenskej republiky.

Pôsobnosť disciplinárneho súdu nie je zahrnutá do výkonu súdnej moci, tak ako to je ustanovené v čl. 142 ods. 1 ústavy.

Zákonné vymedzenie

Podľa § 119 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediacich disciplinárnu zodpovednosť zisťuje a disciplinárne opatrenia ukladá disciplinárny súd. Tu sa v právnom poriadku

Slovenskej republiky po prvýkrát objavuje termín disciplinárny súd pri stíhaní sudcov všeobecného súdnictva. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia najvyšší súd je na účely disciplinárneho konania disciplinárnym súdom. Podľa ods. 3 tohto ustanovenia sudcov disciplinárneho súdu volí na obdobie troch rokov Rada sudcov Slovenskej republiky z kandidátov navrhnutých príslušnými sudcovskými radami tak, aby v ňom mali primerané zastúpenie sudcovia všetkých druhov a stupňov všeobecných súdov.

Základným predpokladom na to, aby disciplinárny súd fungoval a pôsobil, je to, že dôjde k voľbe sudcov disciplinárneho súdu zo sudcov všeobecných súdov.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“) súdnictvo v Slovenskej republike vykonávajú nezávislé a nestranné súdy. Súdy Slovenskej republiky sú: najvyšší súd, krajské súdy a okresné súdy, Vyšší vojenský súd a vojenské obvodové súdy; v čase brannej pohotovosti štátu aj vyššie poľné a nižšie poľné súdy.

Spoločným znakom súdu v zmysle citovaného ustanovenia zákona o súdoch a sudcoch je aj to, že musí byť zriadený zákonom [§ 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov]. Zriadenie všeobecného súdu zákonom znamená vytvorenie súdu v určitom územnom obvode, určenie jeho sídla a pomenovanie podľa stupňov súdnej sústavy, prípadne aj obvodu, do ktorého patria súdy nižšieho stupňa. Príkladom takéhoto zákona je aj zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 328/1996 Z. z., ktorým sa ustanovujú nové sídla a obvody súdov, a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Disciplinárny súd je síce zriadený zákonom (zákon o sudcoch a prísediacich), ale vytvára sa zo sudcov všeobecného súdnictva na základe volieb a kompetencií Súdnej rady Slovenskej republiky, resp. podľa platného právneho stavu na základe voľby Radou sudcov Slovenskej republiky a jeho právomoc neplynie z ústavy, ale iba zo zákona o sudcoch a prísediacich. Kreovanie disciplinárneho súdu je zverené do pôsobnosti orgánov

samosprávneho riadenia súdnictva, ktorý podľa platného ústavného stavu má už aj ústavné postavenie.

Z koncepcie disciplinárneho súdu, zo spôsobu jeho vytvorenia a z jeho kompetencie vyplýva, že disciplinárny súd je síce súdom, ale nie je súdom, ktorý je uvedený v čl. 130 ods. 1 ústavy a v § 18 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, ktoré ustanovujú o súde v súvislosti s jeho rozhodovacou činnosťou.

Rozhodovacou činnosťou súdu sa podľa názoru ústavného súdu rozumie iba výkon ústavných právomocí všeobecného súdnictva v zmysle čl. 142 ods. 1 ústavy, podľa ktorého súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Iba táto rozhodovacia činnosť je vykonávaním oprávnení a plnením povinností všeobecného súdnictva, ktoré súvisia s podielom všeobecných súdov na výkone štátnej moci ústavne rozdelenej na zákonodarnú, výkonnú a súdnu moc.

Pôsobenie disciplinárneho súdu je zamerané výlučne na disciplinárne veci, a preto je potrebné zaradiť ho do iného systému, resp. subsystému, než je rozhodovacia činnosť podľa čl. 142 ods. 1 ústavy. Spôsob vytvárania disciplinárneho súdu a pôsobenie dovnútra systému všeobecného súdnictva s účelom, ktorý sleduje ukládanie sankcií sudcom sudcami, sú znaky, ktoré umožňujú záver, že disciplinárny súd je orgánom samosprávneho riadenia súdnictva. Nie je totiž dosť dobre predstaviteľné, aby v systéme nezávislej súdnej moci sudcu disciplinárne stíhal a trestal iný orgán verejnej moci (iný štátny orgán) než orgán súdneho typu, za ktorý treba považovať aj disciplinárny súd.

Disciplinárny súd má právomoc výlučne iba na prejednanie a rozhodnutie o návrhu na disciplinárne konanie, alebo ak mu je vec postúpená orgánom činným v trestnom konaní. Jeho právomoc vyplýva z § 119 ods. 1 zákona o sudcoch a prísediach a táto právomoc

nemá ústavné základy. Toto oprávnenie disciplinárneho súdu nepatrí do kompetencií všeobecných súdov ustanovených v čl. 142 ods. 1 ústavy. Zaradenie tejto kompetencie disciplinárneho súdu ku právomociam všeobecného súdu nevyplýva ani z iných článkov ústavy. Treba poznamenať, že oprávnenie disciplinárneho súdu rozhodovať v prípadoch priestupkov o náhrade škody nemá v týchto súvislostiach žiaden ústavný význam.

Právomoc disciplinárneho súdu nie je z tohto dôvodu vykonávaním oprávnení a plnením povinností, ktoré súvisia s podielom všeobecných súdov na výkone štátnej moci rozdelenej aj ústavne na zákonodarnú, výkonnú a súdnu moc.

III.

Konanie pred disciplinárnym súdom upravuje tretia časť zákona o sudcoch a prísediacich.

Podľa § 150 ods. 2 (Spoločné ustanovenia) zákona o sudcoch a prísediacich na disciplinárne konanie sa primerane vzťahujú ustanovenia osobitného predpisu (Trestný poriadok), ak tento zákon neustanovuje inak alebo ak z povahy veci nevyplýva niečo iné.

Z tohto spoločného ustanovenia vyplýva, že disciplinárny súd môže podľa Trestného poriadku postupovať len vtedy, ak zákon o sudcoch a prísediacich nemá inú úpravu. Takúto inú úpravu, pokiaľ ide o prerušenie disciplinárneho konania, má zákon o sudcoch a prísediacich formulovaný v osobitnom ustanovení.

Podľa § 125 (Prerušenie disciplinárneho konania) zákona o sudcoch a prísediacich ak sa disciplinárny senát domnieva, že skutočnosti, ktoré sa sudcovi kladú za vinu, majú znaky trestného činu, disciplinárne konanie preruší a vec postúpi príslušnému orgánu činnému v trestnom konaní. Disciplinárny senát preruší disciplinárne konanie aj vtedy, ak sa dozvie, že pre skutok, pre ktorý sa disciplinárne konanie začalo, sa proti sudcovi vedie trestné konanie. Prerušenie disciplinárneho konania trvá do právoplatnosti rozhodnutia v trestnom

konaní. Ak nie sú splnené podmienky na pokračovanie v disciplinárnom konaní alebo na konanie v osobitných prípadoch, disciplinárny senát disciplinárne konanie zastaví.

Z tohto ustanovenia vyplývajú taxatívny výpočet procesných situácií, v ktorých disciplinárny súd môže prerušiť konanie pred ním, a aj dôsledky tohto prerušenia. Toto ustanovenie však nepripúšťa to, čo je uvedené v § 224 ods. 5 Trestného poriadku (nadpis Prerušenie trestného stíhania) alebo v § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku, ktorý upravuje prerušenie konania.

Dôsledkom prerušenia konania pred disciplinárnym konaním však nie je vznik oprávnenia na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom, tak ako to je upravené v Občianskom súdnom poriadku a v Trestnom poriadku. Vznik takéhoto oprávnenia sa viaže len na výslovný normatívny dôsledok prerušenia konania vyplývajúci zo zákona. Inak by také oprávnenie mohol využívať každý orgán verejnej moci, prípadne záujmovej samosprávy, ak by rozhodoval o otázkach, v ktorých musí vyložiť a aplikovať všeobecne záväzný právny predpis.

IV.

Z uvedených záverov vyplýva, že

a) disciplinárny súd nie je súdom, ktorý je zaradený medzi všeobecné súdy, nevykonáva súdnu moc podľa čl. 142 ods. 1 ústavy a nebol zriadený tak ako každý všeobecný súd zákonom,

b) disciplinárny súd vykonáva len disciplinárnu právomoc a jeho existencia je opodstatnená osobitnou povahou disciplinárneho konania, v ktorom sa stíha disciplinárne previnenie sudcu ako ústavného činiteľa,

c) disciplinárny súd ako orgán samosprávneho riadenia všeobecných súdov nie je súdom, ktorý je oprávnený v zmysle čl. 130 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy podať návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov a

d) disciplinárny súd nemôže prerušiť konanie a súčasne podať návrh na začatie konania pred ústavným súdom, pretože takýto procesný úkon mu neumožňuje § 125 zákona o sudcoch a príseďiacich.

Tieto právne závery viedli ústavný súd k rozhodnutiu obsiahnutému vo výroku tohto uznesenia.

K tomuto uzneseniu sa pripája odlišné stanovisko sudcov Juraja Babjaka a Daniela Švábyho.

**Odlišné stanovisko sudcov Juraja Babjaka a Daniela Švábyho k rozhodnutiu pléna
Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. PL. ÚS 7/02**

K odlišnému stanovisku k rozhodnutiu pléna (§ 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov - ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci PL. ÚS 7/02 nás viedli tieto dôvody:

Platný právny poriadok Slovenskej republiky neumožňuje priamo súdom, aby v rámci svojej rozhodovacej činnosti rozhodovali o súlade zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Takúto právomoc má výlučne Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) (PL. ÚS 14/96, PL. ÚS 14/98) ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy).

Podľa nášho názoru ústavný súd musí pri ochrane ústavnosti zabezpečiť účinnosť práv zaručených ústavou spôsobom, ktorý sa nebude meniť v závislosti od toho, ako sa kvalifikuje určité právo, záväzok či správanie, ale spôsobom, pri ktorom sa na každého, kto je podriadený jeho jurisdikcii, bude v rozsahu ústavou vymedzenej právomoci ústavného súdu aplikovať rovnaký štandard ochrany. Z rozhodnutia, ktoré v tejto veci ústavný súd prijal, vyplývajú aj také dôsledky, že porovnateľné kategórie subjektov práva nedosiahnu rovnaký štandard ústavnej ochrany, čo považujeme z ústavného hľadiska za neudržateľné. Rozhodnutie sa týka mimoriadne citlivého vzťahu medzi súdnou mocou na jednej strane a zákonodarnou a výkonnou mocou na druhej strane. Nezávislosť súdnej moci je jedným z fundamentálnych komponentov akéhokoľvek demokratického poriadku založeného na panstve práva. Súdna moc je inštitucionálne a mocensky najobnaženejšou a najzraniteľnejšou z tradičných zložiek štátnej moci. Reálnosť garancií nezávislosti súdnej moci je preto potrebné úzkostlivo strážiť, a to jednak pred bezprostrednými zásahmi, jednak pred zásahmi nepriamymi. Posledným garantom tejto nezávislosti v systéme ústavnej

ochrany je práve ústavný súd, o čom svedčí napr. aj čl. 136 ods. 3 ústavy, podľa ktorého ústavný súd dáva súhlas na trestné stíhanie alebo vzatie do väzby sudcu a ústavný súd vykonáva disciplinárne konanie voči predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý je zároveň aj predsedom Súdnej rady Slovenskej republiky.

Práve v záujme posilnenia nezávislosti súdnej moci bola pri poslednej novele ústavy (s účinnosťou od 1. júla 2001) konštituovaná medzi najvyššie ústavné orgány Súdna rada Slovenskej republiky, jednou z dôležitých ústavných právomocí ktorej je aj právomoc zostavovať disciplinárne senáty. Cieľom a významom tejto právomoci je, aby v disciplinárnych veciach sudcov rozhodoval orgán konštituovaný na základe ústavy a aby sa aj jeho intervenciou reálne zabezpečili sudcom minimálne garancie, ktoré sú nevyhnutné pre naplnenie ústavnej požiadavky, že súdnictvo sa vykonáva na všetkých stupňoch oddelene od iných štátnych orgánov. To však podľa nášho názoru vôbec neznamená, že Súdna rada Slovenskej republiky je záujmovým (korporatívnym) orgánom sudcov, ktorý odvodzuje svoju legitimitu z práva sudcov slobodne sa združovať podľa čl. 29 ods. 1 ústavy. Obdobne ako v iných právnych systémoch, ktoré upravujú takýto súdny orgán, Súdna rada Slovenskej republiky zostáva súčasťou sústavy štátnych orgánov. Nakoniec už podľa platnej zákonnej úpravy (§ 58a ods. 1 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov - ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“), ktorá musí byť vykladaná a uplatňovaná v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy), je s obdobnou funkciou (do prijatia zákona predpokladaného v čl. 141a ods. 6 ústavy) ustanovená Rada sudcov Slovenskej republiky ako orgán zúčastňujúci sa na štátnej správe súdov v rozsahu a spôsobom vymedzeným osobitným predpisom, ktorým je zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“) účinný od 1. januára 2001. Za takúto jej účasť na štátnej správe súdov treba považovať aj výkon tých právomoci, ktoré má podľa § 119 ods. 3 zákona o sudcoch a prísediacich pri voľbe disciplinárneho súdu. Tento spôsob ustanovenia disciplinárneho súdu, ktorý je porovnateľný aj s jeho ustanovovaním v iných európskych štátoch, nemožno vykladať proti zmyslu a účelu, pre ktorý je Súdna rada Slovenskej republiky, resp. Rada sudcov Slovenskej republiky ústavou a zákonom konštituovaná, najmä nemožno s jej intervenciou ustanovený disciplinárny súd považovať za súd, ktorý

nebol zriadený zákonom alebo ktorý nevykonáva oprávnenia a neplní povinnosti, ktoré súvisia s podielom všeobecných súdov na výkone štátnej moci.

Zákon o sudcoch a prísediacich jasne v tejto súvislosti ustanovuje, že disciplinárnym súdom je Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), čím vymedzuje aj jeho sídlo. Zákon o sudcoch a prísediacich tak nadväzuje na § 16 písm. e) zákona o súdoch a sudcoch, podľa ktorého najvyšší súd (ako najvyšší súdny orgán Slovenskej republiky) „rozhoduje v ďalších prípadoch ustanovených zákonom“. Zákon o sudcoch a prísediacich taktiež ustanovuje spôsob kreovania disciplinárneho súdu, jeho zloženie, právomoc, príslušnosť, spôsob pridelovania vecí, ako aj spôsob vzájomného zastupovania jeho sudcov. Obsahuje aj podrobnú úpravu o konaní pred ním ako konaní dvojstupňovom, keď v druhom stupni rozhoduje sedemčlenný odvolací disciplinárny senát zložený len zo sudcov najvyššieho súdu. Podľa nášho názoru všetky ústavné požiadavky na to, aby tento súd mal povahu súdu ustanoveného zákonom a aby bol nezávislý od výkonnej moci a od strán procesu vrátane sudcu, proti ktorému sa vedie disciplinárne konanie, sú splnené. Pre tohto sudcu sú tým zároveň vytvorené zákonné podmienky na to, aby mohol uplatňovať právo „na nezávislom a nestrannom súde“ zaručené v čl. 46 ústavy. Podľa nášho názoru v požiadavke na dodržiavanie garancií ustanovených v tomto a nasledujúcich článkoch siedmeho oddielu druhej hlavy ústavy v disciplinárnom konaní voči sudcovi nie je vyjadrený len osobný záujem dotknutého sudcu na ochrane jeho práv, ale aj široký verejný záujem na riadnom výkone súdnictva v súlade s princípmi právneho štátu. Uplatňovanie disciplinárnej zodpovednosti voči sudcovi disciplinárnym senátom je vždy aj vecou verejnou a podlieha preto pod verejnú kontrolu rovnako ako pod ňu podlieha každý výkon štátnej moci, ktorý je v právomoci súdov.

Vzhľadom na vyššie uvedené čl. 143 ústavy, ktorý ustanovuje, že podrobnejšiu úpravu sústavy súdov, ktorú tvoria najvyšší súd a ostatné súdy, vrátane ich pôsobnosti, organizácie a konania pred nimi ustanoví zákon, možno a treba podľa nášho názoru vzťahnúť aj na zákonom ustanovenú pôsobnosť najvyššieho súdu ako disciplinárneho súdu, a to bez ohľadu na to, že disciplinárne konanie vo veci disciplinárneho previnenia sudcu možno v istých aspektoch odlíšiť od konania a rozhodovania súdov v občianskoprávných a

trestnoprávných veciach v zmysle čl. 142 ods. 1 ústavy. Ústava tvorí jeden celok, v ktorom jednotlivé ustanovenia nemožno vykladať a uplatňovať izolovane od ostatných ustanovení ústavy. Ak čl. 143 ods. 2 ústavy ponecháva podrobnejšiu úpravu pôsobnosti súdov na vykonávací zákon, treba pri vymedzení ich pôsobnosti brať do úvahy aj príslušnú zákonnú úpravu. Na základe § 3, ktorý úlohu súdov nevymedzuje taxatívne, a § 16 písm. e) zákona o súdoch a sudcoch v spojení s § 119 zákona o sudcoch a prísediacich je podľa nás výkonom súdnictva aj konanie a rozhodovanie v disciplinárnych veciach sudcov. Príslušné zákony totiž bežne zverujú do právomoci všeobecných súdov aj preskúmavanie rozhodnutí príslušných orgánov o disciplinárnych (kárnych) previneniach subjektov, ktoré sa, či už v štátnych funkciách alebo v slobodných povolaniach, podieľajú na výkone verejnej moci alebo veciach verejného záujmu. Veci disciplinárnej povahy nie sú teda vylúčené z právomoci všeobecného súdu. K tomu dodávame, že disciplinárny súd najvyššieho súdu koná a rozhoduje aj o disciplinárnej zodpovednosti sudcu za konanie, ktoré má znaky priestupku podľa osobitného predpisu, alebo za konanie, ktoré môže byť postihnuté sankciami podľa osobitných predpisov (§ 115 zákona o sudcoch a prísediacich), a že tieto prípady disciplinárnej zodpovednosti sudcu sa svojou povahou neodlišujú od prípadov zodpovednosti ktorejkoľvek inej fyzickej osoby za rovnaké konanie. Všetky tieto prípady patria podľa čl. 142 ods. 1 ústavy na prejednanie v poslednej inštancii výslovne do právomoci všeobecného súdu. Ústavný súd sa už napr. o priestupkoch - v nadväznosti na odsúdenie Slovenskej republiky Európskym súdom pre ľudské práva za odňatie práva na súd v súvislosti s uplatňovaním zákona o priestupkoch (napr. vec Kadubec v. Slovenská republika, rozsudok z 2. septembra 1998) – vyjadril tak, že „i priestupok má trestnú povahu, a preto možno naň aplikovať čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“ (PL. ÚS 12/97). Okrem toho ak bol sudca uznaný za vinného priestupkom, disciplinárny senát uloží sudcovi povinnosť nahradiť škodu, ak poškodený nárok na náhradu škody včas uplatnil a škoda a jej výška sa spoľahlivo zistili (§ 129 ods. 3 zákona o sudcoch a prísediacich); takéto rozhodnutie možno vykonať podľa osobitného predpisu (§ 133 ods. 5 zákona o sudcoch a prísediacich) obdobne ako ktorékoľvek iné vykonateľné rozhodnutie všeobecného súdu. Inak disciplinárny senát obdobne ako súd v trestnom konaní odkáže poškodeného s jeho nárokom na občianskoprávne konanie a v tomto prípade je súd viazaný rozhodnutím disciplinárneho senátu v rozsahu ustanovenom v § 135 ods. 1 Občianskeho

súdneho poriadku. Rozhodnutia o priestupkoch a o trestných činoch majú teda podobné účinky i v otázke uplatňovania nárokov v občianskoprávnom konaní (PL. ÚS 12/97). Typickým konaním a rozhodovaním disciplinárneho súdu občianskoprávnej povahy je aj konanie a rozhodovanie o námietkach sudcu proti hodnoteniu v súvislosti so skončením výkonu funkcie sudcu podľa § 137 zákona o sudcoch a prísediacich.

Všetky tieto príklady podľa nášho názoru jasne svedčia o tom, že medzi rozhodovaním najvyššieho súdu ako disciplinárneho súdu a rozhodovaním najvyššieho súdu ako všeobecného súdu nie je taký rozdiel, na základe ktorého by bolo možné dospieť k záveru, že najvyšší súd ako disciplinárny súd sa nepodieľa na výkone štátnej moci rozdelenej podľa ústavy na zákonodarnú, výkonnú a súdnu moc. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že sudca, proti ktorému sa vedie disciplinárne konanie - rovnako ako účastník akéhokoľvek iného sporu rozhodovaného všeobecným súdom - nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na konanie ústavného súdu o súlade právneho predpisu, ktorý sa v tomto disciplinárnom konaní aplikuje, s ústavou. Aktívnou legitímáciou na podanie takéhoto návrhu disponuje v zmysle čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy výlučne súd, ktorý o veci rozhoduje. Účelom tejto úpravy je umožniť príslušnému súdu, aby práve na základe skúsenosti s aplikáciou všeobecne záväzného právneho predpisu v konkrétnom rozhodovacom kontexte namietol a zdôvodnil údajný nesúlad takéhoto predpisu s ústavou, a tým predišiel dvom ústavne neželateľným situáciám. Po prvé situácii, v ktorej súd o veci rozhodne podľa právneho predpisu, o súlade ktorého s ústavou má dôvodné pochybnosti. Po druhé naopak situácii, v ktorej všeobecný súd na seba atrahuje právomoc rozhodnúť o súlade dotknutého právneho predpisu s ústavou napriek tomu, že takáto právomoc je v Slovenskej republike zverená výlučne ústavnému súdu. Podľa nášho názoru nie je medzi povahou a účinkami rozhodovania všeobecného súdu v akejkoľvek občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci a rozhodovania disciplinárneho súdu o disciplinárnej zodpovednosti sudcu taký rozdiel, ktorý by odôvodnil záver, že sudca, proti ktorému sa vedie disciplinárne konanie, by nevyhnutne jednej z týchto situácií mal byť vystavený, a tak byť pozbavený záruk, ktoré v záujme ústavne konformného výkladu a uplatňovania právnych predpisov zakotvuje inštitút tzv. predbežnej otázky.

Považujeme totiž za nepochybné, že obsahovo identickým právam musí byť poskytnutá rovnaká ústavná ochrana a osobe obvinenej z obsahovo identického protiprávneho činu musia byť poskytnuté rovnaké ústavné záruky. Inak totiž môže dôjsť k neodôvodnenej nerovnosti medzi porovnateľnými skupinami subjektov v rozpore s čl. 12 ods. 1 ústavy (pozri napr. PL. ÚS 12/97). V tejto súvislosti nie je podľa nás významné, že ústava používa termín „disciplinárny senát“ (čl. 141a ods. 4 písm. e), čl. 147 a čl. 148 ústavy), kdežto zákon o sudcoch a prísediacich hovorí o „disciplinárnom súde“, ktorý „rozhoduje v disciplinárnych senátoch“ (§ 119). V konečnom dôsledku tento zákon rešpektuje ustanovenie, podľa ktorého súdy rozhodujú v senátoch, ak zákon neustanoví, že vo veci rozhoduje jediný sudca (čl. 142 ods. 2 ústavy). Za rozhodujúce považujeme, že priamo ústava spája s rozhodnutím disciplinárneho senátu významné právne účinky pre sudcu – jeho odvolanie z funkcie alebo preloženie na iný súd. Nemalo by zmysel ustanoviť tieto právne účinky priamo v ústave, ak by sudca na obranu proti nim nemal zároveň požívať rovnaký štandard ústavnej ochrany, aký je poskytovaný v iných obdobných prípadoch.

V danej veci najvyšší súd – disciplinárny senát – rozhodol o prerušení disciplinárneho konania s tým, že podá návrh na začatie konania pred ústavným súdom, pretože dospel k záveru, že § 151 ods. 10 v spojení s § 118 zákona o sudcoch a prísediacich retroaktívne zhoršuje právne postavenie sudcu, ktorý mal spáchať kárne previnenie za účinnosti predchádzajúceho zákona o kárnej zodpovednosti sudcov, a je preto v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy (s princípmi právneho štátu). Na základe tohto rozhodnutia o prerušení konania, ktoré odôvodnil § 150 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich s použitím § 224 ods. 5 Trestného poriadku, disciplinárny senát najvyššieho súdu podal predmetný návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa § 37 a nasl. zákona o ústavnom súde. Najvyšší súd tak konal v súlade s čl. 130 ods. 1 a čl. 125 ústavy v spojení s § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ako „súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou“, t. j. v tomto prípade ako disciplinárny súd (senát) v súvislosti s rozhodovaním o disciplinárnej zodpovednosti sudcu.

Podľa nášho názoru návrh spĺňal všetky predpísané náležitosti takéhoto návrhu na začatie konania vrátane náležitosti, aby ho podal „súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou“ po prerušení konania, tak ako to ustanovuje ústava a zákon, a mal byť preto prijatý na ďalšie konanie.

Podľa názoru väčšiny pléna ústavného súdu disciplinárny súd nemôže prerušiť konanie a súčasne podať návrh na začatie konania pred ústavným súdom, pretože takýto procesný úkon mu neumožňuje § 125 zákona o sudcoch a prísediacich, ktorý obsahuje taxatívny výpočet procesných situácií, v ktorých disciplinárny súd môže konanie pred ním prerušiť, a aj dôsledky tohto prerušenia. Je síce pravdou, že zákon o sudcoch a prísediacich obsahuje ustanovenie o prerušení konania (§ 125), toto ustanovenie sa však týka len prípadov prekážok konania, keď má prebiehať alebo už prebieha trestné konanie pre skutočnosti (skutok), ktoré sú predmetom začatého disciplinárneho konania. Z povahy veci vyplýva, že v tomto ustanovení ide o špecifický dôvod pre prerušenia disciplinárneho konania, ktorý je daný výlučne vzťahom závislosti tohto konania na trestnom konaní v ustanovených prípadoch, nie však o vyčerpávajúcu úpravu dôvodov pre prerušenie disciplinárneho konania. Podľa nášho názoru toto ustanovenie preto nevyklučuje, aby disciplinárny senát podľa § 150 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich primerane použil v disciplinárnom konaní aj tie dôvody pre prerušenie konania, ktoré zákon o sudcoch síce neustanovuje, ale ktoré ustanovuje Trestný poriadok ako osobitný predpis, na ktorý sa toto ustanovenie výslovne odvoláva. Nemalo by zmysel v zákone o sudcoch a prísediacich upravovať konanie pred disciplinárnym súdom podľa zásad trestného konania ani priznávať sudcovi, proti ktorému sa vedie disciplinárne konanie, tie isté procesné práva, ktoré má obvinený v konaní pred súdom podľa Trestného poriadku, aby sa zároveň v disciplinárnom konaní úplne vylúčila možnosť aplikácie tých ustanovení Trestného poriadku, ktoré upravujú všeobecné okolnosti a dôvody pre prerušenie trestného konania, ako je napr. okolnosť založená na „chorobe“ obvineného (§ 224 ods. 1 v spojení s § 173 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku) alebo dôvod „nesúladu aplikovaného právneho predpisu s ústavou“ uvedený v § 224 ods. 5 Trestného poriadku. Disciplinárny súd (senát) preto mohol disciplinárne konanie prerušiť podľa § 150 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich

s použitím § 224 ods. 5 Trestného poriadku a mohol tak nakoniec urobiť aj s ohľadom na čl. 144 ústavy.